

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Vilniaus rajono savivaldybės administracijai
El. p. vrsa@vrsa.lt

ANTIKORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TEISĖS AKTŲ, REGLAMENTUOJANČIŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ

2022 m. spalio d. Nr.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies 2 ir 5 punktų nuostatomis, atlikome Vilniaus rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) teisės aktų, reglamentuojančių socialinių paslaugų teikimą antikorupcinį vertinimą.

Vertinti šie teisės aktai:

1. Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. T3-95¹;
2. Vilniaus rajono savivaldybės socialinių paslaugų skyrimo komisijos darbo organizavimo nuostatai, patvirtinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. A27(1)-3193²;
3. Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T3-44³ (toliau – Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas);
4. Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T3-310⁴ (toliau – Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašas);

¹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/3f8b3480d90c11e4894f9bde45468d3f/asr>.

² Prieiga internete: nuostatai - [, pakeitimai: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8212c7c0a40611ebbcbbc2971cdac3cb>, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/289d0490c6d711ec8d9390588b-f2de65>.](https://www.vrsa.lt/get_file.php?file=bHFpYXEyJTJGWGh1bG9rVzZrWTJXWXB-wakNtSnR1bjVYUVpNYkxwR3BmbGFpWW1KaWliZENibldQVloyYVduSmlpbU0lMkjhW10bnlaVnJrNV-pqYVdlVlg1bVd6S2h1eDVIld2w1MXNvbU9sYmFhZnpNZW9hWiUyQlp6cHJRbktTVFVHaWZaYWVkcUd2W-G1heG53NXFyWTVkc29wNlJsNWxucFpiSGF0bkliSlpyWWclM0QlM0Q=)

³ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/277d79507cc811eb9601893677bfd7d8>.

⁴ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/cab639c0572111ec862fdcbc8b3e3e05>.

5. Asmens (šeimos), auginančio (-čios) nepilnametį (-čius) vaiką (-us), socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T3-78⁵ (toliau – Asmens (šeimos), auginančio (-čios) nepilnametį (-čius) vaiką (-us), socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas).

Siekdami mažinti korupcijos rizikos veiksnių atsiradimo tikimybę, taip pat siekdami teisinio reguliavimo išsamumo, nuoseklumo, skaidrumo ir atsparumo korupcijai, teikiame žemiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus.

1. Kritinės antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai:

Nustatyta ydingų socialinių paslaugų teikimo sustabdymą ir nutraukimą reglamentuojančių nuostatų.

Socialinių paslaugų teikimą reglamentuojančiuose Savivaldybės teisės aktuose esama normų, kurių **visuma** mažina socialinių paslaugų teikimo sustabdymo ir nutraukimo procedūros aiškumą ir skaidrumą. Šios normos yra:

1.1. Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 91 punktas, kuriame nustatyta: „91. *Socialinių paslaugų teikimas asmeniui (šeimai) sustabdomas ir nutraukiamas:*“. Pažymėtina, kad paslaugų teikimo sustabdymas ir nutraukimas yra dvi atskiros ir skirtingas pasekmes sukeliančios procedūros, tačiau iš esamo teisinio reglamentavimo nėra aišku, kokiais atvejais priimamas sprendimas paslaugų teikimą sustabdyti, o kada nutraukti.

1.2. Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 91.4 papunktis, pagal kurį paslaugų teikimas sustabdomas ar nutraukiamas asmeniui išvykus ir (arba) pakeitus deklaruotą gyvenamąją vietą. Iš šiuo papunkčiu nustatomo reglamentavimo nėra aišku, ar paslaugų teikimo sustabdymui/nutraukimui užtenka, kad asmuo Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje deklaruotą gyvenamąją vietą pakeistų į kitą Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje esamą gyvenamąją vietą, ar teisės aktu norima suregulmentuoti atvejus, kai asmuo deklaruoja savo gyvenamąją vietą kitoje savivaldybėje.

1.3. Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 91.5 papunktis (91 punktas: „91. *Socialinių paslaugų teikimas asmeniui (šeimai) sustabdomas ir nutraukiamas:*“), kuriame nustatyta: „91.5. *asmeniui, kuris yra įrašytas į laukiančiųjų gauti socialines paslaugas eilę, pakeitus deklaruotą gyvenamąją vietą*“. Atkreiptinas dėmesys, kad asmeniui, kuris yra įrašytas į konkrečią laukiančiųjų gauti socialines paslaugas eilę, paslaugos, kurių laukiama, nėra teikiamos, todėl ir jų teikimo sustabdymas/nutraukimas nėra įmanomas.

⁵ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/31cf9e50af4f11ec8d9390588bf2de65>.

1.4. Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo 32.3 papunktis, pagal kurį dienos socialinės globos asmens namuose teikimas sustabdomas „*kitais šiame Apraše nenumatytais atvejais*.“ Toks reglamentavimas reiškia, kad sprendimas, sustabdyti socialinių paslaugų teikimą, gali būti priimtas remiantis bet kokiais, jokiuose teisės aktuose nenustatytais motyvais.

1.5. Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo 41.9 papunktis (41 punktą: „*41. Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimas nutraukiamas šiais atvejais*:“), kuriame nustatyta: „*41.9. dėl asmens (vieno iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjo, rūpintojo, kitų suinteresuotų asmenų kaltės neišnykus aplinkybėms, dėl kurių buvo priimtas sprendimas sustabdyti dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimą*“. Pažymėtina, kad teisiniu reglamentavimu nenustatytas terminas (nei minimalus, nei maksimalus) per kurį turėtų būti pašalinamos aplinkybės, dėl kurių buvo priimtas sprendimas sustabdyti dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimą. O tai reiškia, kad sprendimą priimančiam asmeniui suteikiama neribota diskrecija spresti, kada vertinti ar aplinkybės, dėl kurių buvo priimtas sprendimas sustabdyti socialinių paslaugų teikimą, pašalintos, ar ne, ir kada priimti sprendimą dėl socialinių paslaugų teikimo nutraukimo.

1.6. Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo 41.9 papunktis, pagal kurį dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimas nutraukiamas, „*kitais Apraše nenumatytais atvejais*“. Tok reglamentavimas reiškia, kad ir sprendimas, nutraukti socialinių paslaugų teikimą, gali būti priimtas remiantis bet kokiais, jokiuose teisės aktuose nenustatytais motyvais.

Siekdami mažinti galimybes piktnaudžiauti, siūlome tobulinti teisinį reglamentavimą, tikslinant socialinių paslaugų teikimo sustabdymo bei nutraukimo normas.

2. Kitos antikorpucinės pastabos ir pasiūlymai:

2.1. Neišsamiai reglamentuojama socialinių paslaugų teikimo pratęsimo tvarka.

Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 85 punkte nustatyta, kad:

- pasibaigus sprendime nurodytam socialinės globos paslaugų teikimo terminui, asmuo, turėdamas poreikį socialinėms paslaugoms, pateikia prašymą dėl paslaugų pratęsimo tai globos įstaigai, kurioje jis gauna paslaugas;

- įstaigos vadovo įgalioti socialiniai darbuotojai atlieka asmens socialinių paslaugų poreikio vertinimą ir aprašo asmens socialinių problemų sprendimo eigą per toje įstaigoje gyventą laiką;

- ši informacija teikiama Savivaldybės Socialinės rūpybos skyriui.

Tolesnės paslaugų teikimo pratęsimo klausimo nagrinėjimo procedūros nereglamentuojamos. Todėl nėra aišku: (i) kas priima sprendimą dėl paslaugų teikimo pratęsimo (Savivaldybės Socialinės rūpybos skyriaus vedėjas, Savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta Socialinių paslaugų skyrimo komisija ar pats Savivaldybės administracijos direktorius), (ii) ar priėmus teigiamą sprendimą, paslaugos pradėdamos teikti iš karto, ar asmuo įrašomas į atitinkamą paslaugų laukiančiųjų eilę (eilės pradžia ar pabaiga), (iii) ar atliekamas asmens (šeimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimas ir kt.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad naudojantis esamu neapibrėžtumu teisės normos gali būti taikomos selektyviai, sudarant prielaidas išskirtinių sąlygų sukūrimui atskiriems asmenims. Siekdami teisinio reglamentavimo aiškumo, siūlome tobulinti socialinių paslaugų teikimo pratęsimo tvarkos reglamentavimą, nustatant (bet neapsiribojant): (i) kas dalyvauja priimančiam, ir kas priima galutinį sprendimą dėl paslaugų teikimo pratęsimo, (ii) ar priėmus teigiamą sprendimą, paslaugos pradėdamos teikti iš karto, ar asmuo turi būti įrašomas į atitinkamą paslaugų laukiančiųjų eilę (eilės pradžia ar pabaiga), (iii) ar pratęsiant socialinių paslaugų teikimą turi būti atliekamas asmens (šeimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimas, ir (iv) priemonės, skirtas užtikrinti asmens socialinių paslaugų poreikio vertinimo ir asmens socialinių problemų sprendimo eigos aprašymo objektyvumą, kurio trūkumas sąlygotas esamo reglamentavimo, nes tarp socialines paslaugas teikiančios įstaigos socialinio darbuotojo, nuo kurio priklauso paslaugų teikimo pratęsimas, ir paslaugų gavėjo gali susiklostyti ryšiai, kurie gali lemti vertinimo ir aprašymo šališkumą.

3. Kitos pastabos ir pasiūlymai:

Savivaldybės teisės aktuose, t. y. žemesnės galios teisės aktuose, esama normų, kurios nustato teises ir pareigas savivaldybei nepavaldiems subjektams.

Paminėtini šie, keli tokių normų pavyzdžiai:

- Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 14 ir 21 punktuose teisės ir pareigos nustatomos pataisos įstaigoms, socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigoms, psichiatrijos ligoninėms;

- Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 101 punkte ir Asmens (šeimos), auginančio (-čios) nepilnametį (-čius) vaiką (-us), socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 90 punkte teisės ir pareigos nustatomos Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

- Asmens (šeimos), auginančio (-čios) nepilnametį (-čius) vaiką (-us), socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo 77 punktu teisės ir pareigos nustatomos Valstybei

vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Atlikus antikorupcinį vertinimą darytina išvada, kad kai kurios teisės aktų, reglamentuojančių socialinių paslaugų teikimą, nuostatos yra mažinančios socialinių paslaugų teikimo skaidrumą ir galinčios sudaryti sąlygas piktnaudžiauti.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 8 dalies nuostatomis, prašome per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbti informaciją apie tai, kaip atsižvelgta (planuojama atsižvelgti) į pateiktas pastabas ir pasiūlymus, arba, jeigu į antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta, nurodyti priežastis ir motyvus, užpildant antikorupcinio vertinimo išvados įgyvendinimo pažymą⁶, ir pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į ją.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Andrius Andrejus Fominas, tel. 8 706 63 300, mob. tel. 8 634 05 935, el. p. andrius.fominas@stt.lt

⁶ Prieiga: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0e8f85904cf811ec862fdcbc8b3e3e05>.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, A. Jakšto g. 6, 01105 Vilnius, Lietuva (2022-12-12 07:41:38)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Antikorupcinio vertinimo išvada Dėl Vilniaus rajono savivaldybės teisės aktų, reglamentuojančių socialinių paslaugų teikimą
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-10-21 Nr. 4-01-8524
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-10-24 Nr. A32(1)-7267
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rūta Kaziliūnaitė, Direktorius pavaduotojas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-10-21 15:14:52 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-10-21 15:13:51 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-09-16 11:23:27–2024-09-15 11:23:27
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	LR STT, Specialistas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-10-21 15:15:53 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-08-09 11:58:15–2025-08-08 11:58:15
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Dokumentas neatitinka specifikacijos keliamų reikalavimų (2022-12-12 07:41:38)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-12-12 07:41:38 atspausdino Ilona Leganovič
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-